

KOLONIJA BELOGLAVOG SUPA (*GYPVS FULVVS* HABL.) NA BLAGAJU

Beloglavi sup, kraguj ili suri strvinar (*Gyps fulvus* HABL.) postao je proređen naročito u severozapadnim krajevima Jugoslavije. Nekoliko činilaca je uticalo na smanjenje brojnosti ove vrste ptica: pre svega, nekontrolisano trovanje vukova i drugih divljih životinja lešinama zatrovanim strihninom; smanjenje stočarstva kao i primena savremenih veterinarskih i sanitetskih mera.

U cilju posmatranja kolonije beloglavog supa koja se nalazi desetak kilometara jugoistočno od Mostara, na brdu Blagaj boravili smo od 29. XI. do 3. XII. 1980. godine u Mostaru. Zbog lošeg vremena (hladno vreme i kiša, a na okolnim planinama i sneg) posmatranja smo vršili samo u toku dva dana. Posmatrali smo beloglavog supa i iz podnožja brda i sa samog vrha, gde se danas nalaze ostaci Herceg-Stjepanovog grada, podignutog još u srednjem veku. Beloglavi sup se gnezdi na južnoj strani brda, na litici visokoj oko 80 metara, neposredno iznad vrela reke Bune. Na litici smo izbrojali četrnaest primeraka koji su stajali na dva nivoa. Na tim mestima im se nalaze i mesta za gnezda koja se mogu lako uočiti po belim tragovima na stenama koje ostavljaju njihove fekalije. Nad samim gradom Mostarom, na velikoj visini, izbrojali smo 21 primerak. Brojanja su vršena samo u trenutku kada ih je bilo najviše u vazduhu, da bi se izbjegla greška dvostrukog brojanja iste ptice. Smatramo da je broj ptica u koloniji koju smo posmatrali verovatno i veći, ali pošto ptice u toku zimskog perioda nisu u tolikoj meri vezane za gnezdište, nismo bili u mogućnosti da utvrdimo tačan broj članova kolonije.

Na Blagaju smo primetili i surog orla (*Aquila chrysaetos*) kao i pećinar-ku (*Tichodroma muraria*), koja se u ovom zimskom periodu spustila u ruševine ovog srednjevekovnog grada. Unutar ruševina Herceg-Stjepanovog

grada, koji predstavlja pogodno mesto za posmatranje lešinara, zapazili smo još i *Prunella collaris*, *Erithacus rubecula* i *Sitta neumayer*. U podnožju brda primetili smo i sivog sokola (*Falco peregrinus*) kako lovi strnadiće (*Emberiza citrinella*; *E. cia*).

Tople vazdušne struje koje dopiru sa mora kroz neretvansku kotlinu menjaju klimu u Blagaju i bližoj okolini (klima je ovde nešto blaža od one u Mostaru) pa je zato i dobio takvo ime, što smo saznali iz razgovora sa meštanima. Zahvaljujući svojoj blažoj klimi Blagaj se karakteriše velikom brojnošću manjih ptica u zimskom periodu. Tako smo osim dosad navedenih uočili još i sledeće vrste ptica koje su se sklonile u zavetrinu jer je duvao hladan i jak vetar. To su bile ove vrste:

1. <i>Regulus regulus</i>	7. <i>Fringilla coelebs</i>
2. <i>R. ignicapilus</i>	8. <i>Parus major</i>
3. <i>Motacilla alba</i>	9. <i>Parus ater</i>
4. <i>Motacilla cinerea</i>	10. <i>Parus caeruleus</i>
5. <i>Erithacus rubecula</i>	11. <i>Carduelis carduelis</i>
6. <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	12. <i>Phoenicurus ochruros</i>

Saša Marinković
11000 Beograd, Vranjska 21,
Rajko Dimitrijević